

RASMUSI RASMUSSEN,
sum skrivað hefur Føroya
Floru, verði henda grein
vígd í teirri vón, at Fø-
royingar sjálvir eisini fara
undir eina Føroya Faunu.

Firvaldar í Føroyum.

(*Lepidoptera from the Faroes*).

Eftir *Leif Dahl*.

Gjögnum slök hundrað ár hava dýrafrøðingar við styttri og longri millumbili verið í Føroyum og kannað skordýralív okkara. So við og við er talið á teim slögum, sum funnin eru, ökt, og vit kunnu vera fullvís í tí, at hetta tal fer framvegis at økjast.

Í hesi grein skal bert sigast frá firvaldunum.

*Jörgen Landt*⁸ var fyrsti maður, sum skrivaði um skordýr okkara. — Í *Zoology of the Faroes* gevur *Niels L. Wolff*¹² søguligt yvirliit yvir teir menn, ið hava kannað firvaldarnar í Føroyum.

Í 1925—26 var danskur skordýrafrøðingur *J. P. Kryger* í Føroyum og savnaði skordýr. *Tuxen*¹³. Firvaldatilfarið varð kannað av *Niels L. Wolff*¹², Keyptannahavn, og úrslitið kunngjörði hann í *Zoology of the Faroes*.

Í grein síni ökti N. L. Wolff firvaldatalið við 10, frá 22 til 32.

Í hesi grein verður talið ökt við 14 til 46. — 46 er eitt lítið tal sammett við tölina í grannalondum okkara. Í Íslandi eru funnin 67 slög (1954), í Hetlandi 132 (1928) og í Vestur-Noregi 780 (1928).

Í Danmörk, Svøríki og Britanniu eru funnin meira enn

2000 slög í hvörjum landi og hesi töl ökjast við um leið 10 um árið.

Tey nýggju slög, ið funnin verða, eru aloftast funnin fyrr í öðrum landi og navngreind har, men av og á hendir sjálvandi, at maður finnur eitt dýr, sum er nýtt fyri fróðskapin. — Um allan heimin eru higartil funnin um leið 80.000—100.000 slög av firvaldum og av öllum skordýraslögum um leið 7—800,000 (nógv meira enn öll onnur dýraslög tilsamans), og menn vilja vera við, at í minnsta lagi annað slíkt er eftir at finna um heimin.

Vit síggja soleiðis, at oyggjar okkara, fjarlagdar í stóra havinum, hava eitt ógviliga fátækligt dýralív. Somuleiðis við plantulívnum. Av blómuplantum eru funnin 423 slög, *R. Rasmussen*.¹⁰

I. FIRVALDATAL UPP TIL 1926.

Eftir Zoology of the Faroes prenta vit her yvirlit yvir tey firvaldaslög, sum funnin eru upp til 1926:

NYMPHALIDAE:

1. *Pyrameis atalanta* L.
2. *Pyrameis cardui* L.

HEPIALIDAE:

3. *Hepialus humuli* L.
- — *thuleus* Crotch.

NOCTUIDAE:

4. *Rhyacia porphyrea* Sch. suff. Tutt.
5. *Rhyacia pronuba* L.
6. *Polia nana* Hufn.
7. *Cerapteryx graminis* L.
8. *Crino sommeri* Lef. islandiae Mill.
9. *Parastichtis monoglypha* Hufn.
10. *Crymodes exulis* Lef.
11. *Phytometra gamma* L.

GEOMETRIDAE:

12. *Cidaria munitata* Hb.
13. *Cidaria designata* Hufn. faeroens. Wolff.
14. *Cidaria didymata* L.
15. *Cidaria caesiata* Schiff.
16. *Cidaria blandiata* Schiff.
17. *Cidaria albulata* Schiff.
18. *Eupithecia satyrata* Hb. curzoni Gregson.
19. *Eupithecia nanata* Hb. zebrata Wolff.

PYRALIDAE:

20. *Crambus furcatellus* Zett.
21. *Crambus ericellus* Hb.
22. *Scoparia atomalis* Stt.

TORTRICIDAE:

23. *Cnephasia osseana* Scop.
24. *Argyroploce schulziana* F.
25. *Bactra lanceolana* Hb.
26. *Pamplusia mercuriana* Hb.

GELECHIIDAE:

27. *Hofmannophila pseudospretella* Stt.
28. *Endrosis lacteella* Schiff.

ELACHISTIDAE:

29. *Elachista? eleochariella* Stt.

HYPONOMEUTIDAE:

30. *Plutella maculipennis* Curt.
31. *Plutella senilella* Zett.

MONOPIDAE:

32. *Monopis rusticella* Hb.

VIÐMERKINGAR

1. *Pyrameis atalanta* L. mynd 1)*). Admiralurin.

Eisini funnin í Kirkjubö (*Gazet Patursson*) og í Nólsoy (*Niels á Botni*).

Vakrasti firvaldur í Föroyum, við björtum litum: svartur, reyður og hvítur. Flýgur 21. juli—10. sept. Heldur sjáldsamur. Tað tykist nú lítil og eingin ivi vera í, at admiralurin eigur í Föroyum.

2. *Pyrameis cardui* L. (mynd 2). Tistilfirvaldurin.

26. juli 1952 fann *Gazet Patursson* 2 eintök í Kirkjubö; tey eru í savni hansara. Í Nólsoy hevur *Niels á Botni***) (funnið eitt eintak (nær er óvist), sum er sent höv. Hesir fundir siga frá, at tistilfirvaldurin helst eisini er ílendur hjá okkum. Sindur minni enn admr. Sjállds. Ógviliga flogsutur, er ofta á ferð landanna millum í stórum flokkum.

3. *Hepialus humuli* L. (mynd 7—13). Huldan.

Eisini funnin suðuri í Vági, Skála, Eiði, er helst vanligur á flestum oyggjum; norðuri á Eiði heilt vanligur.

Kalldýrið og kvenndýrið eru ymisk til útsjónar.

Allastaðni um heimin, har slagið livir, hevur kalldýrið silkiskínandi hvítar veingir uttan blettir ella rípur. *Bert í Föroyum og Hetlandi sær kalldýrið öðrvísi út*, hevur gular, brúnar, grábrúnar og gráar grundlitir, oftast við blettum ella rípum á framveingjunum (mynd 8—11). Men millum hesi dýr við ymsum litum síggjast eisini hvít kalldýr (mynd

*) Allar myndir sýna okkum firvaldarnar í náttúrligari stödd. Nr. 1, 2, 3, 4, 23, 24 og 27 eru myndir av donskum eintökum, tí tað hevur annaðhvørt ikki verið gjørligt at útvega føroysk eintök, ella tey føroysku hava verið ov illa farin til avmyndingar.

Viðv. nr. 1—4 er helst eingin munur á útliti at vænta millum donsk og føroysk eintök, tí hesir firvaldar sýna sjáldan broyting. Um slögini n. 23, 24 og 27 síggja öðrvísi út í Föroyum enn í Danmark, er höv. ikki førur fyri at siga nakað um enn.

**) Niels á Botni sigur frá, at tistilfirvaldurin, eins og admiralurin, er »ógviliga vanligur« úti í Nólsoy. Hann sigur seg hava klakt bæði slögini úr ormverum í urtappottum.

7) uttan blettir ella rípur. Kortini eru okkara hvítu dýr ongantíð skyggjandi hvít (sum silki) eins og á meginlandinum.

Kvenndýrið hefur nakað somu útsjónð sum á meginlandinum: okkurgulir ella brúnliga gulir framveingir við reyðligum rípum ella blettum (»hepialus-tekning«) og reyðliga gráir afturveingir (mynd 12—13). 2 eyðkenni kunnu altíð skilja kалldýr frá kvenndýri: kалldýrið hefur stóran hárskúv á aftastu skinnabeinum og ongantíð reyðligan lit á afturveingjunum.

Yvirhövur eru kvenndýrini eitt sindur størri; annars er stöddin sera broytilig hjá báðum kynjum við veingjalongd 1,9—3,4 cm.

Eggini svørt, sera smá: vorpin post mortem kundu teljast út við 200 egg undan einum dýri.

Tá ið Bretar kalla firvaldin »the Ghost«, man »huldan« vera eitt sera hóskandi navn hjá okkum.

Huldan flýgur 11. juni—22. juli, og sveimingin er kl. 23—24.

28. juni 1953 var sveiming av nógvum huldum at síggja í Bunnisgjógv norðuri á Eiði. Tá henda sveiming byrjaði, varð knappliga ein gangur av ternum ovarlaga í gjónni. Ferð eftir ferð stoyttu tær sær niður eftir huldunum. Norðuri á Eiði siga menn frá, at tað er vanligt, at ternan stoytur sær eftir firvaldum á hesi ársins tíð. Vit vilja nú kanna eftir, um hetta fyribrigdi kann hava nakran týðning fyri útsjónð kалldýranna.

Wolff^{1,2} skrivar um *Hepialus humuli*: »Besides the ordinary (typical) form, which as a whole is predominant in the Faroes, a form leading up to thuleus Crotch (hethlandica Staud.) appears.« Og *Annandale* skrivaði á sinni: »I took 11 males and 4 females! — — Of the males 4 were silvery white, the remainder approximating to the female more or less closely in coloration«.

Tað er kunnugt manna millum í Föroyum, at av hesum

firvaldum eru ikki tveir, sum eru eins vorðnir. Og nakað er um tað.

Í 1953 tók höv. 78 eintök av hulduni, 62 kalldýr og 16 kvenndýr.

Tey 62 kalldýr vóru soleiðis vorðin:

Hvítir framveingir uttan »hepialus-tekning« (nakað eins og útsjóndin á meginlandinum): 8 eintök ella umleið 13 %.

Mjólkahvítir framv. utt. tekn.: 5 eintök ella umleið 8 %.

Bleikt-gulir ella ódáma-gulir framv., oftast við tekn., og meira ella minni gráir afturveingir: 20 eint. el. uml. 32 %.

Gulir ella brúngulir framv., oftast við tekn., og brún-gráir afturv.: 18 eint. ella umleið 29 %.

Isabellalítaðir framv. (2 við og 1 utt. tekn.) og dimm-gráir afturv.: 3 eintök ella umleið 5 %.

Brúnir ella grábrúnir framv. við sterkari tekn. og dimm-brúngráir afturv.: 8 eintök ella umleið 13 %.

Í 1954 tók höv. 34 huldur: 30 vóru kalldýr. Bert 3 av teim eru hvít. Av kalldýrunum eru 27 av Eiði, 2 av Skála og 1 sunnan úr Vági. Eingi av hesum 3 dýrum úr øðrum bygdum eru hvít.

Hetta úrslit fáa vit ikki til at hóska saman við orð *Niels L. Wolff's*¹²: »the ordinary (typical) form — as a whole is predominant in the Faroes«.

Síðan hevur *N. L. Wolff* haft høvi til at síggja tilfar hövundsins; og tá hann hevði kannað tað, viðgekk hann uttan mótmæli, at vit í Föroyum hava eitt tilbrigdi eins og í Hetlandi.

Tey dýr, sum tikin eru norðuri á Eiði í 1953—54, eru tikin fullkomiliga av handahógvi, t. e. tað dýr, sum hevur verið savnaranum næst í lötuni, er altíð tikið beinan vegin *uttan mun til*, hvussu liturin hevur verið.

Hesar kanningar tykjast tí at loyva okkum at koma til hetta úrslit: *Í Föroyum eins og í Hetlandi er til eitt sera broytiligt kalldýrs-tilbrigdi av Hepialus humuli. Hetta tilbrigdið tykist at liggja nærindis tí í Hetlandi, kallað forma thuleus Crotch (hethlandica Staudinger). Tilbrigdi okkara*

eigur tí at kallast Hepialus humuli forma faeroensis (=thuleus Crotch).

Tað er soleiðis vorðið her í Föroyum — og óivað eisini í Hetlandi — at tað sveimandi, hvíta kalldýrið ta ljósu summarnátt sæst langan veg og tí er heilt uttan verju mót fuglunum. Á meginlandinum livir huldin í skógunum og fær helst gott skýli undir tröunum. Í Danmark sigst ikki vera óvanligt at síggja sveiming upp og niður eftir træbulunum.

Tað er ein spurningur, um *Annandale* hevur heilt rætt, tá hann sigur, »the remainder (av kalldýrs-eintökunum, sum hann fann) approximating to the female more or less closely in coloration«, tí tilbrigdisliturin *fer framvið* tí stöðufasta kvenndýrslitinum og *fer víðari*, missur meira og meira burtur tann gula ella brúnliga litin og verður hjá fleiri eintökum nógv dimmari enn kvenndýrsliturin, og dimmgráur litur verður við yvirlutan.

Eftir hesum er tað ikki órímligt at fata *forma faeroensis* og *forma hethlandica* Staudinger sum heilt regluliga uppkomin tilbrigdi, framkomin í Föroyum og Hetlandi sum vernd mót fuglunum, ein verunlig lívstreyt fyri slagið.

4. *Rhyacia porphyrea* Schiff. & Denis (mynd 14). Porfyrfirvaldurin.

Syn.: *Rhyacia (el. Agrotis) strigula* Thunberg, *Lycophotia varia* Villers.

Funnin 16. juni 1954 millum Ljósá og Eiði (í savni höv.). Veingjal. 1,4 cm. Flúgvitið 16. juni—22. juli.

5. *Rhyacia pronuba* L. (mynd 15). Veingjaguli.

Syn.: *Agrotis el. Tryphaena pronuba*

Funnin í Kirkjubö (í savni *Gazets Paturssonar*), í Nólsoy (í savni *Nielsar á Botni*), Oyrabakka 18. aug. 1953, Eiði 16. sept. 1953 og 12. aug. 1954 (í savni höv.).

Eingin avgerandi munur á stödd og útsjónd millum donsk og föroysk eintök. Okkara størsti náttarfirvaldur við vl. 2,3—2,7 cm. Flúgvitið 12. aug.—18. sept.

6. *Polia nana* Hufnagel (mynd 16).

Syn.: *Mamestra dentina* Esp.

2 eintök vórðu tikin á flogi við meis frammanfyri lyktarljós tann 2. juni 1954 um 23-tíðina millum Svínáir og Ljósá. Sama kvöld varð roynt at lókka hesi dýr til »sukur-spritt«. Til sukurið kom eingin *P. nana*, men fleiri *Crino sommeri*.

Eingin munur tykist at vera millum föroysk og donsk eintök. Vl. 1,4 cm.

7. *Cerapteryx graminis* L. (mynd 17—19). Grasfirvaldurin ella gräsormafirvaldurin ella ormafirvaldurin.

Vanligur, helst á öllum oyggjum. Útsjóndin tykist vera nakað eins og á meginlandinum. Kvenndýrið (mynd 17) er størri enn kalldýrið (mynd 18—19). Vl. 1,1 — 1,7 cm.

Flúgvitíð 16. juli—25. aug.

Ikki lættur at siggja í haganum, lítil og dökkur sum hann er. Flýgur bæði á miðjum degi og í skýming, flýgur í skýmingini til ljós.

Jörgen Landt⁸ skrivar: »*Tipula oleracea*, f. *Lokkje*. Larven af dette Insekt kaldes Greas-Orm, er i visse Aaringer en slem Plage ej aleene for de spæde Planter i Urtehavenne, hvilke den undertiden reent ødelægger; endogsaa paa Indmarken fortærer den, hvad der saaes, naar det vel er fremspiret, og paa Udmarkerne afæder den Græsset tæt ved Roden og kan saaledes gjøre heele Strækninger ganske skaldede, indtil de møde en Elv, hvori man ofte finder dem druknede i stor Mængde.«*)

Tipula oleracea er grindalokkurin. Óivað hevur Landt ikki sjálvur kannað viðurskiftini, men bert skrivað tað, sum menn hava sagt honum frá.

Tað tykist, at menn á dögum Landt's eins væl og nú tala um 2 slög av »ormum«, tá teir nevna orðið »gräsormur«:

*) Í föroysku orðabókini, Jacobsen & Matras 1927—28 stendur: Grasormur = Insektlarve (*larva tipula oleraceae* (L. F.)).

1) ormveran undan grindalokkinum og 2) ormveran undan grasfirvaldinum.

Ormveran undan grindalokkinum er ikki vorðin sum firvaldaormvera; hon sigst vera ljós ella hvít og leggjast serliga í eplaveltur og urtagarðar um heystið. Ormveran undan firvaldinum er brún, sæst bert í mai—juni og aloftast í haganum.

Tað skal vera líkkunj og öðrum fugli at takka, at grasormurin ikki oyðir meira, enn hann ger. *)

8. *Crino sommeri* Lefebvre (mynd 20—22). Landnámsfirvaldurin.

Syn.: *Hadena sommeri* Lef.

Eisini funnin í Svínáum, Ljósá og Eiði. 2.—5. juni 1954 vórðu 23 eintök tikin á sukurspritti milum Svínáir og Ljósá, ein varð tikin við meis. Allir vórðu tiknir undir sveimingini, sum stóð á umleið kl. 22.30 til kl. 24.00. Seinri í mánaðinum vórðu fleiri eintök funnin av Eiðisfólki, sum vóru í torvi.

Grundliturin sera broytiligur. Framv. sýna allar skiftingar frá gullligum um brúnt til reyðligt og frá gráum um brúnt til grönligt. Miðstrikurnar kunnu vera týðiligar, ógreiniligar ella heilt burtur. Mest stöðufasta eyðkenni er dimm longdarstrika ella -blettur nakað aftarlaga millum báðar miðstrikurnar. Vl. 1,6—1,9 cm.

Flúgvitíð 2. juni—1. juli.

Livir bert í Föroyum, Íslandi, Grönlandi og Labrador, onga aðrastaðni í heiminum.

9. *Parastichtis monoglypha* Hufnagel (mynd 23).

Syn.: *Hadena monogl.* Hufn.

Óvist er, um firvaldurin síðan er funnin í Föroyum.

*) Niels á Botni sigur frá, at hann hevur funnið ormverur í stórari mongd í líkkumaga. Hesar ormverur sendi hann til Zool. Mus. í Köbenhavn. Svárið haðan var: ormverur undan *cerapteryx graminis*.

10. *Crymodes exulis* Lefebvre.Syn.: *Hadena exulis* Lef.

N. L. Wolff sigur frá, at firvaldurin er *Crino sommeri* ógvulliga líkur, men *Crymodes exulis* hevur m. a. breiðari veingir*).

Tykist ikki síðan at vera funnin av föroyskum savnara.

Bert funnin í Íslandi, Hetlandi, Skotlandi, Grönlandi, Labrador og Spitzbergen¹².

11. *Phytometra gamma* L. (mynd 25). Gammafirvaldurin.Syn.: *Plusia gamma* L.

Eisini funnin í Kirkjubö (*Gazet Patursson*), Nólsoy (*Niels á Botni*) og Eiði (*höv.*).

Ikki sjáldsamur. Framv. sýna eina tekning, sum er meinlík grikkiska bókstavinum gamma. Vl. 1,7—2,0 cm.

Flúgvitíðin óvís. 3. juni 1954 var imago funnin flúgvandi á Eiði.

19. sept. 1953 varð fullvaksin ormvera funnin etandi blómurnar á »morgunfrúum« norðuri á Eiði. Roynt varð at klekja. 13. okt. var ormveran umskapað til reivveru. 2. nov. var imago útklakt. Möguligt sýnir hetta okkum, at vit hava meira enn eitt ættarlið um árið — eins og á meginlandinum.

Ormveran er ljósagrön við fleiri gulum rípum aftur og fram, gongur »spannandi«, hóast firvaldurin ikki er spannari.

Reivveran er svört og situr í hvítum silkilíkum, leysum spuna.

12. *Cidaria munitata* Hübner (mynd 28—29).Syn.: *Larentia* (el. *Coremia*) mun. Hb.

Vanligur, er helst á öllum oyggjum.

Eitt eintak við gulum grundliti er funnið norðuri á Eiði

*) Sbr. samtalu við Wolff 15/10 - 54.

1954. Hetta tilbrigdið er möguliga tað sama sum *var. hethlandica* Prout í Hetlandi.

Flýgur bæði á ljósum degi og í skýming.

Vl. 1,1—1,3 cm. Flúgvitíð 3. juni—27. juli.

Er vanligur at síggja bæði í bö og haga, stundum ovarlaga. 2 firvaldar vóru at síggja eina ferð í tí lötu, teir fóru í troðan. Troðanin varði 56 min.

13. *Cidaria designata* Hufnagel (mynd 31 og 32). Várspannarin.

Syn.: *Xanthorhoë* el. *Larentia* des. Hufn.

Eisini funnin suðuri í Vági. Vanligur, er helst at finna á flestum ella øllum oyggjum.

Frábrigdi okkara, *faeroensis* Wolff, er ikki lítið broyttligt. Millum 21 eintök av Eiði hava 8 dýr (mynd 32) miðstrikur, sum renna saman, so at bert smá ljós öki síggjast millum strikurnar. Á somu 8 eintökum sæst rótökið býtt sundur av strikum í smærri rund öki, 7 av teim 21 várspannarum hava brúnan lit í miðökinum í staðin fyri grundlitin.

Vl. 1-1,2 cm. Flúgvitíð 17. mei — 5. juli.

Flýgur um dagin, mest í bönum, situr ofta á klettum, har hann er ringur at síggja.

14. *Cidaria didymata* L. (mynd 33—35). Heystspannarin.

Syn.: *Larentia* (el. *Colostygia*) *didym.* L.

Er ikki funnin sunnan fyri Streymoyinna, helst av teirri orsök, at ikki er leitað eftir honum har.

Vanligur. Sera broytiligur. Kalldýrið eitt sindur stórri og oftast dimmari enn kvenndýrið. Nr. 33 á myndini sýnir ta vanligastu útsjónd. Umframt tær vanligu broytingar eru ofta dýr at síggja, sum hava heilt óvanliga útsjónd, tilbrigdi, ið ikki eru funnin aðrastaðni í heiminum: heilt ljós kvenndýr við heilt dimmum miðbandi, dimm dýr við heilt ljósum miðbandi; dýr, sum eru dimm á innara veingjahelmingi og ljós á ytra (nr. 34 og 35, funnin í Tórshavn), á hin

bógvin eisini dýr, ið eru ljós innan og bert hava jaðarökið dimmt, *Skat Hoffmeyer*⁶. Vl. 1,1—1,3 cm.

Flýgur 4. aug. — 10 sept. Vanligasti firvaldur um hesa tíð, altíð at síggja í bönum í góðveðri um dagin. — Er ikki í Íslandi!

15. *Cidaria caesiata* Schiff. & Den. (mynd 36 og 37). Klettaspannarin.

Syn.: *Larentia* el. *Entephria caesiata* Sch. & Den. Eisini funnin í Ljósá og Svínáum.

Hóast sera vanligur (norðuri á Eiði), ikki funnin fyrr enn 1925—26 av *Kryger, Wolff*¹², *Tuxen*¹³.

Lítið broytiligur. Grundlitur framveingj. gráur el. brúngráur.

Tvörtur um framv. eitt dimt miðband og nógvar rukku-strikur. Frammarlaga í miðbandinum dimmur blettur í ljósum öki. Afturv. ljósir.

Størsti spannari okkara, vl. 1,4—1,7 cm, flýgur 5. juli—17. sept.

Flýgur bæði um dagin og í skýmingini, sæst sjáldan á dyrkaðum lendi, í haganum sæst hann heilt upp til 400 m hædd.

Setist helst á klettur. Best dámar honum at sita á smáum klettum í vallaðum lægdum ella íframvið árbakkum.

Ótrúliga ringur at síggja av tí, at ljósu afturv. eru huldir av dimmum framv. Maður ber aldri eyga við hann á klettinum, uttan so er, at hann beint út leitar eftir honum, og so skal leitast gjølla.

16. *Cidaria blandiata*. Schiff. & Den. (mynd 38).

Syn.: *Larentia* el. *Perizoma blandiata* Sch. & Den., *Cidaria adæquata* Bkh.

Eisini funnin suðuri í Vági. Er vanligur bæði í Vági og á Eiði.

Miðbandið kann vera »heilt«, t. e. renna allan vegin tvörtur um vongin, ella »slitnað sundur«, at ein størri blett-

ur er fyri framman og ein minni fyri aftan. Ofta eru aftastu tveir triðingar av bandinum meira og minni horvnir. — Okkara minsta *Cidaria*-slag við vl. 0,9—1,0 cm.

Flýgur 1. juni—15. juli, bæði á degi og í skýming, bæði í bö og haga. Setist ofta á klettar, har hann fullkomiliga líkist einum bletti av steinamosa.

Yvirhövur er firvaldurin at hitta á somu plássum og á somu tíð sum næsti frændi hansara *Cidaria albulata*.

17. *Cidaria Albulata* Schiff. & Den. (mynd 39—40). Hvítflagsið el. summarfuglurin.

Syn.: *Larentia el. Perizoma alb.* Sch. & Den.

Vanligasti firvaldur í Föroyum. Setir sín dóm á böin, tá hann í margtýriligum mongdum flagsar yvir grasið í sól-skininum um hásummartíð.

Nógv broytiligur. Grundliturin gulligur, ódáma-gulur, grágulur ella ljósagrður, hendir seg hvítur. Tvörtur um framv. fleiri hvítar tenntar strikur. Strikurnar kunnu vera ótýðiligar, viðhvört horvnar. Vl. 0,9—1,1 cm.

Flýgur 1. juni—18. juli. Einasti spannari okkara, sum tykist aldri seta seg á klettar, óivað tí hann har sæst ov væl. Vert er at leggja til merkis, at hesin firvaldur, sum er okkara vanligasti, ikki er funnin í Íslandi, hóast vertsplantan *snjalla-Bjalla* (*Rhinanthus minor*) eisini veksur har*).

18. *Eupithecia satyrata* Hübner (mynd 41). Lyngspannarin

Eisini funnin í Svínáum, Ljósá og Eiði. Í stórum mongdum, har heiðalyngur veksur. Avbera broytiligt slag**). Vl. 0,8—1,0 cm.

19. *Eupithecia nanata* Hübner.

Ikki funnin norðuri á Eiði og har í nándini.

*) Upplýsing frá N. L. Wolff 1954.

**) So mikið broytiligt, at ein vildi trúð, at firvaldurin umboðar fleiri sløg. Nýggjar kanningar mugu avgera hetta.

20. *Crambus furcatellus* Zetterstedt (mynd 45).

Funnin norðuri á Eiði, bert 3 eintök, 2 vórðu funnin á ovastu brekku á Eiðiskolli (um 300 m hædd). Vl. 1,0—1,1 cm. Flýgur 21. juni—18. juli.

21. *Crambus ericellus* Hübner (mynd 44).

Tykist vera sjáldsamur. Eitt eintak er funnið niðarlaga í haganum sunnan fyri Ljósá, eitt annað ovarlaga í bönum nærindis Eiðisvatni. Vl. 0,9—1,1 cm. Flýgur 22. juni—9. juli.

22. *Scoparia ambigualis* Treitschke ssp. *atomalis* Stainton (mynd 46). Eingjarmölin.

Eisini funnin suðuri í Vági og norðuri á Eiði, er helst vanligur víða hvar um landið. Sera broytiligur: framv. ljósir ella dimmir, gráir ella brúnir. Tekningin á framv. týðilig, ógreinilig ella heilt támut. Afturv. grábrúnir ella brúnir. Vl. 0,8—1,0 cm.

Heilt vanligur á summum plássum norðuri á Eiði, er at finna bæði í bö og haga, funnin uppi á 300 m hædd og tætt niðri við strondina. Flýgur 13. juni—18. juli.

15. okt. 1954 gav *Niels L. Wolff* höv. hesa frágreiðing: hann hevur gjørt fleiri kanningar av kalldýrs-genitalia hjá hesum slagi og er komin til tað úrslit, at slagið í Föroyum er eitt *subspecies* so sum nevnt er í erva og *ikki Scoparia atomalis**).

23. *Cnephasia osseana* Scopoli (mynd 47).

Grasfirvaldurin lítli.

Eisini funnin í Streymnesi, Svínáum og Ljósá. Er helst at finna allastaðni um landið. Broytiligur, stöddin sera ójövsn við vl. 0,8—1,1 cm. Vanligur í haganum. Á summum plássum (og summum árum?) er heilt nógv av honum. Fl. 14. juli—13. sept.

*) Eitt og annað, sum höv. hevur verið varur við í 1954, gevur illgruna um, at slagið kortini umboðar fleiri slög. Nýggjar kanningar gerast neyðugar.

24. *Argyroploce schulziana* Fabricius (mynd 48).

Nærindis Eiði eru í 1953—54 funnin 6 eintök, 2 av teimum millum heiðalyng. Stöddin heilt ójövni við vl. 0,8—1,2 cm. Fl. 16. juni—27. juli.

25. *Bactra lanceolana* Hübner.

Ikki funnin á Eiði ella har í nándini.

26. *Pamplusia mercuriana* Hübner (mynd 49).

Enn bert funnin norðuri á Eiði. 18. juli 1954 var firvaldurin at síggja í stórari mongd á ovastu brekku á Eiðiskolli.

4. aug. 1954 vórðu 2 eintök funnin við Eiðisvatn.

Grundliturin brúnur, reyðbrúnur ella gulliga brúnur á framv. Afturv. grábrúnir, vl. 0,5—0,6 cm. Fl. 18. juli—10. august.

27. *Hofmannophila pseudospretella* Stainton (mynd 50). Húsvættið brúna.

Heilt vanligt innanhýsis. Stöddin sera ójövni við vl. 0,8—1,2 cm. Flýgur frá síðst í apríl til miðjan september.

Ormveran hvít, trívist væl í ljöður, har hon klekist*). Reivveran er væl krógvað í einum hylki, sum er ringt at síggja, tí tað er takt við smálutum úr vertsevningum — fjaðradoddum.

28. *Endrosis lacteella* Schiff. & Den. (mynd 51—52). Húsvættið gráa.

Vanligasta húsvætti í Föroyum, bæði innan- og uttanhýsis. Er 1954 av höv. funnið í haganum um leið 300 m y. h.

Besta eyðkennið er hvítt hövd og hvítur »kragi« fremst á bringuni. Stöddin heilt ójövni, vl. 0,45—0,9 cm. Óvanligt er ikki at síggja dýr, sum er krypil, tí veingirnir hava ikki faldað seg út (mynd 52).

*) Livir eisini av mjölkfruktum, ertrum og rísi, Schütze¹¹.

Flýgur um somu tíð sum húsvættið brúna, men í lýggjum húsi í Norðskála varð tað funnið 23. febr. 1953.

Ormveran hvít við reyðbrúnum hövdi, heldur minni enn áðurnevnda. Livir í fjöður og helst eisini í mongum öðrum turrum lívrúnum evnum. Í rotnum træi, fruktum, mjöli og deyðum skordýrum, *Schütze*¹¹. Reivveran liggur væl fjald í snöggum, avlongum og áflatum hylki, sum er klínt fast at undirlagnum. Hylkið tykist vera gjørt av sama evni sum undurlagið og er tí ringt at bera eyga við. Og so dugir ormveran so ótrúliga væl at leita sær burtur til tey ringastu skot og horn í einum ílati fyri best möguliga at tryggja sær reivverulívið.

29. *Elachista eleochariella* Stainton.

Eisini funnin við Eiðisvatn 26. juni 1953 kl. 23,15. *Niels L. Wolff*, Köbenhavn, hevur navngreint hann.

Framv. mjáir, hvítligur við brúngráum dusti og dimmari striku í eini hvítari longdarrípu. Dimmur blettur tætt við framhornið. Við framtromina, innan fyri framhornið er hvítligur blettur á skák, fyri framman randaður við dimmum. Við afturhornið lítil hvítligur blettur. Skúvarnir grágulir, í framhorninum við hvítligari skrárípu. Minsti firvaldur okkara, vl. 0,4 cm.

Flýgur 26. juni—24. juli.

30. *Plutella maculipennis* Curtis. Kálmörlurin.

Eisini funnin á Eiði. Helst er hann at finna í öllum bygdum í Föroyum.

Framv. brúnligir ella ljósagrábrúnir, ljósastir við framtromina. Framvið afturtromini breið hvít rípa. Markið millum rípunum og grundlitin rennur í buktum.

Summi eintök eru so ljós, at ringt er at síggja markið. Vl. 0,5—0,7 cm.

Sera vanligur, kemur í 2 ættarliðum við flúgvitíð 30. mai—14. juli og 4. aug.—22. aug. *Wolff*¹² skrivur: »The

majority of the specimens belong to the first brood, only 3 have been taken in August — —«

Í 1954 vórðu á Eiði funnir kálmölin av og á fyrst á summrinum. 4. aug. var kálmölin á sama plássi at síggja í stórum mongdum, bæði í urtagarði, í bönum og í haganum. Tað er sostatt ivaleyst, at nógv flest dýr eru komin fram í seinasta ættarliði í 1954.

Kálmölin er spjaddur um allan heimin.

31. *Plutella senilella* Zetterstedt, (mynd 53).

Eisini funnin í Tórshavn og norðuri á Eiði.

21.—31. mai í ár vórðu funnin 4 eintök á bönum norðuri á Eiði. Tey tykjast nakað útflogin, tí tekningin er ógreinilig. *Wilhelm van Deurs* hevur navngreint tey.

Grundlitur framv. brúnur ella grábrúnur við ymsum ótýðiligum blettum og rípum. Afturv. ljósa-grábrúnir. Vl. 0,9—1,0 cm.

23. aug. kl. 22.15 kom eitt eintak til ljós á landssjúkrahúsinum í Tórshavn. 2 dagar seinri varð aftur eitt eintak tikið flúgvandi á sama stað á miðjum degi. Hesi dýr síggja nýklakt út og hava greiniliga tekning.

Navngreining gjörd av *Wilh. van Deurs*.

Grundlitur framv. gráur ella grábrúnur, ljósari fram við framtromini. Rótókið dimt fyrri framman. Mitt á framtromini dimmur blettur. Ytst á framtromini 2—3 dimmir blettir á ljósum öki. Aftanfyrri hesar, tætt við framhornið, 2 svartir blettir. Ein breið rípa, ljósagrá ella hvít, fyllir út aftastu $\frac{2}{3}$ av rótókinum og rennur víðari framvið afturtromini. Markið millum rípuna og grundlitin liggur eins og á kálmölinum í buktum. Á öðrum eintakinum gongur markið oregluliga, og í rípuni eru fleiri dimmgráir blettir. Afturv. ljósa-gráir. Stöddin hin sama sum á várdýrunum.

Vit hava soleiðis fingið prógv fyrri, at eisini *senilella* kemur í 2 ættarliðum.

32. *Monopis rusticella* Hübner. (mynd 54—55). Húsvættið svart.

Har höv. hevur verið og leitað eftir hesum húsvætti, t. d. suðuri í Vági, í Saksun og á Eiði, er tað altíð funnið í teim kjallarum, har fjöður er goymd í posum og öðrum ílötum. Í ár varð fyrsta imago funnið longu 25. apríl í eini pappeskju (við fjaðrum) í læknahúsunum á Eiði.

Húsvættið er ikki svart, men tað tykist vera so, tá tað situr við teim dimmu veingjum trýstum fast inn at kroppinum eins og ein tekja við mönu á. Besta eyðkennið er ein lítil rundur blettur, sum situr innarlaga á miðökinum. Hesin blettur kallast glarbletturin, tí eingi flus eru har, so ljósið sær ígjögnum. Nr. 55 sýnir ein krypil. Sera ymiskt til stöddar við vl. 0,6—1,0 cm.

Ormverán livir í fjöður, og reivveran er funnin liggjandi í sama evni uttan hylkj ella spuna. *Schütze*¹¹ sigur, mest uttanhýsis í burturkastaðum ullintum plöggum, fuglareiðrum, eisini í kjallarum »in alten Decken u. Teppichen«.

Øll 3 húsvættini, brúna, gráa og svarta, eru funnin í somu pappeskju við fjaðrum í læknahúsunum á Eiði.

II. FIRVALDATAL AFTANÁ 1926

Tey nýggju slög, ið funnin eru, síðan Zoology of the Faroes kom út, eru:

NYMPHALIDAE:

33. *Vanessa io* L.
34. *Vanessa urticae* L.

SPHINGIDAE:

35. *Acherontia atropos* L.
36. *Herse convolvuli* L.

NOCTUIDAE:

37. *Rhyacia ypsilon* Rott.
38. *Trigonophora meticulosa* L.
39. *Caradrina clavipalpis* Scop.

GEOMETRIDAE:

40. *Operophtera brumata* L.
41. *Cidaria fluctuata* L.

PYRALIDAE:

42. *Aphomia gularis* Z.
43. *Ephestia kuehniella* Z.

TORTRICIDAE:

44. *Acalla* sp.
45. *Epiblema solandriana* L.

TINEIDAE:

46. *Aspilapteryx tringipennella* Z.

VIÐMERKINGAR

33. *Vanessa io*^{*}) L. (mynd 3). Páfirvaldurin.

Funnin 30. sept. 1938 í Kirkjubö av *Gazeti Paturssyni*, er í savni hansara. Á hvörjum veingi sæst ein »eygnablettur«, ið minnir um »eyguni« á páfuglavelinum.

Fleiri eintök eru ikki funnin, so ivasamt er, um hann er ilendur hjá okkum.

Ormveran livir á *notu* (*Urtica*).

34. *Vanessa urticae* L. (mynd 4). Notufirvaldurin.

1945 fann *Gazet Patursson* eitt eintak í Kirkjubö; tað er í savni hansara^{**}).

Grundlitur gulreyður. 6 svartir, 3 gulir og 1 hvítur blettur á framveinginum. Rótin móreyð á öllum veingjum. Á teim dimmu jaðarum eru smáir, bláir metalskyggjandi blettir.

Miðalstórirur firvaldur við vl. 2,5—2,7 cm.

Ormveran livir á *notu* (*Urtica*).

^{*}) Io var eftir sögnini grikkisk kongsdóttir, sum Jupiter legði ást við.

^{**}) J. M. Kjeld, lærari í Tórshavn, sigur seg hava funnið ein notufirvald um leið 1938 við Sanatoriuvegin í Tórshavn. Eintakið er tíverri ikki til nú.

Firvaldurin átti at haft líkindi til at liva í Föroyum. Vit hava ið hvussu er báðar vertsplanturnar: *brenninota* (*U. urens*) og *tvíbýlisnota* (*U. dioica*). Men möguliga er veturin hjá okkum ov vátligur og ikki nóg kaldur.

35. *Acherontia atropos* L. (mynd 5). Náhövr*

Um miðjan september 1941 fann *Magnus Magnussen*, lærari í Húsavík, eitt náhövr í bygdini. Eintakið er í savni hövundarins og er avmyndað her. Tað er eitt risadýr við flogi, ið fevnir 12,9 cm. Hvör framvongur er 5,7 cm langur, vanlig longd er 4,7—5,5 cm. Myndin sýnir — eins og allar hinar myndirnar — dýrið í náttúrligari stödd.

Eitt annað eintak, sum drongur hevur funnið úti í Nólsoy (fyri 2—3 árum síðan, hevur *Niels á Botni***) sent til hövundan.

Framv. sýna eina blending av gráum, brúnum, svörtum og gulum. Afturv. gulir við 2 brúnum tvörbondum. Besta eyðkenni er hin gulí náhövr-bletturin aftanvert nakkan.

Ormveran livir á ymsum plantum, kanska mest á *epla-plantuni* (*Solanum tuberosum*).

Tað er óhugsandi, at ormveran klekist úti í náttúruni her á landi.

36. *Herse convolvuli* L. (mynd 6). Kongafirvaldurin. Syn.: *Sphinx convolv.* L.

28. aug. 1947 fann *Gazet Patursson* ein kongafirvald í Kirkjubö; hann er í savni hansara. Sama ár varð ein funnin í Tórshavn og sendur til Zoollog. Mus. í Köbenhavn. Fyri fáum árum síðani var ein funnin í Nólsoy. *Niels á Botni*

*) Acheron var í grikksku gudalæruni áin, sum rann gjögnum ríki Hades'ar, og Atropos æt nornan, sum klipti av lívstráð menniskjunnar.

**) Niels á Botni sigur frá hesum tilburði: 20. oktober 1933 var maður á útróðri eystan fyri Fugloy. Sum hann best sat, varð hann varur við 3 »smáfuglar«, sum komu flúgvandi uttan av havinum. Meían hann eygleiddi teir, datt ein í sjógvin; hinir báðir hildu leiðina fram móti landi. Tá ið maðurin kom til og vildi taka »smáfuglin« upp, var tað eitt náhövr, hann fekk fatur í.

hevur sent hann til höv. 24. sept. 1953 fann *Nikolai Petersen* ein kongafirvald beint uttan fyri hús síni í Kollafirði. *N. Petersen* var so beinasamur at senda dýrið til höv. Tað er tað, ið avmyndað er her. Tá *N. Petersen* fann sín kongafirvald, kundi hann geva ta upplýsing, at skip dagin fyri hevði ligið við bryggjuna beint niðan fyri hús hansara. Skipið var komið úr Spaniu og hevði verið í Tórshavn og inni á Skálafirði frammanundan.

Framv. sýna eina blending av dimmum og ljósum, gráum og brúnum litum. Á afturv. 3 dimm tvörbond. Vanlig vl. 4—5,4 cm, *Klöcher*⁷. Kollafjarðar eintakið hevur vl. 5 cm og flog, ið fevnrir 10,8 cm.

Ormveran livir á ymiskum *Convolvulus* slögum. *Skat Hoffmeyer*⁴.

37. *Rhyacia ypsilon* Rott.

Syn.: *Agrotis yps.* R.

Funnin fyri nøkrum árum síðan í Kirkjubö av *Gazet Patursson*, er í savni hansara.

Framv. brúnir, hjá kvenndýrinum dimmbrúnir frá rótini til ytru miðstriku, *Klöcher*⁷. Frá nýramerkinum peikar ein svartur örvaroddsblettur út eftir. Í jaðarökinum peika somuleiðis 2 svartir örvaroddsblettir inn eftir. Afturv. ljósir, perlemór-glampandi. Vl. 2 cm. *Klöcker*⁷.

Ormveran livir á grasi, *Klöcker*⁷. Vit áttu at funnið hendan firvald aftur, tí hann livir í Hetlandi. *Wolff*¹². Ikki funnin í Íslandi, *Gigja*³.

38. *Trigonophora meticulosa* L. (mynd 24).

Syn.: *Brotolomia met.* L.

Funnin í Kirkjubö í 1947 av *Gazet Patursson*, er í savni hansara. (Eintakið, sum her er avmyndað, er danskt).

Sera vakur firvaldur við grönnum, gullum, olivenbrúnum og reyðum litum. Á miðöki framveingjarins er stórus, sterkt littur tríhyrningur (trigonum).

Á meginlandinum sigst ormveran liva »paa forskellige urteagtige planter«, *Klöcker*⁷.

Eisini av hesum firvaldi áttu vit at funnið fleiri eintök, tí hann livir bæði í Hetlandi og Íslandi.

39. *Caradrina clavipalpis* Scopoli (mynd 26).

Syn.: *Athetis quadripunctata* Fabricius.

Bert funnin eina ferð: Ólavsökudag 1954 av frú *Michaelu Restorff*, Tórshavn. Varð funnin heima við hús, er í savni hövundarins og er avmyndaður her.

Framv. reyðliga gráir, taktir við dimmum dusti. Á framtromini 4 dimmir prikkar. Miðstrikur dimmar, támutar, sagtenttar, merkini dimm; serliga dimmur er aftasti partur av nýramerkinum, sum er kransaður av 3—4 evarssmáum hvítum prikkum (sbr. navnið *quadripunctata*).

Innanfyri rukkustrikuna er breiður rustbrúnur skuggi. Framvið jaðaranum smáir svartir hálvmánar. Afturv. skínandi hvítir við dimmum æðrum. Vl. 1,3 cm.

Ormveran á meginlandinum á »urteagtige planter«, *Klöcher*⁷.

Er funnin hvörki í Hetlandi ella Íslandi.

40. *Operophtera brumata* L. (mynd 27). Frostspannarin el. vetraspannarin.

Syn.: *Cheimatobia brumata* L.

Sigst vera funnin í Tórshavn longu í 1930'unum. Eisini funnin í Kirkjubö. *Gazet Patursson* hevur bæði egg, reiveru og imago av báðum kynjum í savni sínum.

Tað sigst at frostspannarin aftaná annan veraldarbardaga hevur verið ein ringur oyðari av leyvtröum og runnum í Tórshavn. So er hann eisini í útlandum.

Kalldýrið hevur vanligar veingir, kvenndýrið bert smáar veingjastubbar, og er tað tí ikki ført fyrj at flúgva. Donsk eintök (í savni höv.s) hava hesa útsjónd: Framv. kalldýranna eru ljósa-grábrúnir við meira og minni greiniligum

gráum tvörbondum og -rípum. Afturv. ljósagráir, vl. 1,3—1,6 cm. (Myndin sýnir eitt danskt eintak).

Imago sæst hjá okkum — upplýsir búnaðarráðgevi *H. J. Jacobsen* — mest í október. Á meginlandinum ógviliga vanligur, flýgur har október—dec. *Klöcher*⁷.

Ormveran livir á nærum öllum möguligum slögum av leyvtröum og runnum. *Rasmus Rasmussen* sigir frá, at hon eisini sæst á urtum í Föroyum.

Frostspannarin er helst sløddur higar til lands við tröum og runnum.

Tey seinastu 2—3 árinj hevur lítið verið at sæð av frostspannarum, so möguligt er tað, at teir longu hava fingið ein fígginda í náttúruni (*Rasmus Rasmussen*).

41. *Cidaria fluctuata* L. (mynd 30).

Syn.: *Xanthorhoë fluct.* L.

Tey 2 fyrstu eintök eru funnin í Kirkjubö av *Gazet Pat-ursson* í 1952 og 1953, báðar ferðir um Ólavsökutíð; eru í savni hansara. 20. juli 1954 fann *Gutti Fossadal* eitt eintak innanhýsis í Haldórvík; tað er avmyndað her og er í savni höv.

Líkist eitt sindur *blandiata*, tá miðbandið á hesum er ikki heilt. Grundlitur gráur, dimmari úti við jaðaranum. Á framv. er rótin og fremsti helmingur av miðökinum dimmgrátt. Á framtrominij nærindis horninum dimmgráur blettur, oftast dupultur, og aftanfyrj hann ein oftast týðiligur dupult-blettur. Vl. 1,2 cm.

Fyribils kann sigast, at firv. flýgur í seinru helvt av juli.

Ormveran livir á ymsum plantum, serliga innan *kross-blómuættina* (*Cruciferae*).

42. *Aphomia gularis* Z. (mynd 42).

2 eintök fann höv. í goymsluhúsi í Tórshavn 21 mai 1954.

Í goymsluhúsinum vóru menn greiðir yvir, at hetta ikki var eitt vanligt húsvætti og kallaðu tað »sjokolátu-mö lurin«.

Framv. breiðastur á miðjuni. Grundlitur teirra brúngráur

við nógvum evarssmáum svörtum prikkum. Rótökið gulliga brúnt fyri framman. Innara miðstrika dimm, tennt, támut fyri framman, ytra miðstrika dimm, tennt, greinilig allan vegin, randað uttan við ljósum. Innanvert í miðökinum stórir gulur blettur, randaður við brúnum. Frá blettinum gul tunga út til ytru miðstriku. Í tunguni 2 svartir diskalprikkar. Eisini rennur frá blettinum gulur örvur yvir um innaru miðstriku mótí rötini. Jaðaraökið grátt. Afturv. ljósa-grábrúnir. Vl. 1,0—1,1 cm*).

43. *Ephestia Kuehniella* Z. (mynd 43). Mjöl-húsvættið.

Funnið suðuri í Vági og í Tórshavn í 1954 av höv. Livir bert í mjöl- og grýngoymsluhúsum.

Framv. gráir, oftast við brúnligum dámi, við tættum svörtum flusi. Miðstrikur ljósagráar, innara grovliga sagtent við brúnum skugga í miðökinum, ytra báðumegin við dimmum skugga og við spískum horni inneftir tætt við framtromina. Í miðökinum 2 svartir diskalprikkar hvør aftan fyri annan. Framvið jaðaranum dimmir prikkar. Afturv. grálíga hvítir, glarir, við dimmum æðrum. Skúvarnir gráir, skyggjandi. Vl. 1,0—1,1 cm.

Ormveran hvít við reyðligum ella grønlígu dámi. Hövur og nakkaskjöldur gulbrún. Livir í mjöli, gróni og grýni, sum verður spunnið saman, og hon ger ikki lítlan skaða. Reivveran liggur í hvítum spuna. *W. van Deurs*¹.

Mjöl-húsvættið er at kalla um allan heimin. Upprunaliga spjatt runt við amerikanskum korni og mjöli, *Schütze*¹¹.

44. *Acalla* sp.

Funnin í 1948 (?) í Kirkjubö av *Gazet Patursson*, sendur til Zoolog. Mus. í Köbenhavn. Bræv dagfestt 17. dec. 1948

*) Wilh. van Deurs, Köbenhavn, upplýsir: Í Norður-Europa varð *gulari* fyrstu ferð funnin í 1922 í goymsluhúsi í London. Nýliga er hann eisini funnin í Svöríki.

Aðrastaðni í Norðurlondum er hann ikki funnin.

Ormveran sigst liva bert á turkaðum fruktum úr Suðurlondum.

Teir, ið sæð hava firvaldin í Tórshavn, halda ormveruna liva á mandlum.

frá dýrafröðingi S. L. Tuxen til *Gazet Patursson* upplýsir m. a.: »De 2 smaa er *Acalla*'er«. Meira vita vit tíverri ikki enn. Í Hetlandi livir *Acalla aspersana* Hb. og í Íslandi *Acalla maccana* Tr.

45. *Epiblema solandriana* L. Björkuvevjarin.

Tann fyrsti, sum hefur kannað hendan firvald í Föroyum, tykist vera H. J. Jacobsen búnaðarráðgevi. Hann sigur seg hava savnað egg, ormverur og imago, sent tað til Danmarkar og fingið tað navngreint á Statens Skadedyrslaboratorium.

H. J. Jacobsen heldur, at firvaldurin er flendur hjá okkum fyrri fáum árum síðan. Tíverri hefur tað ikki eydnast enn at fáa fatur í föroyskum eintökum, heldur ikki upplýsingar um útsjónð o. a. Wilh. van Deurs, Köbenhavn, gevur hesa mynd av donskum dýrum (og tey föroysku hava allrahelst nakað somu útsjónð):

Ógviliga broytiligur. Framv. breiðir, tríhyrmdir, hava oftast brúnligan til hvítliga gráan grundlit við stórum dimmbrúnum bletti á afturtromini. Á summum dýrum eru framv. gulbrúnir, reyðbrúnir ella dimmbrúnir við tríhyrmdum afturtromsbletti, sum kann vera hvítur, gulur, gráur ella sum grundliturin, men bleikari. Afturv. dimmgráir. Vl. 0,7—0,9 cm.

Ormveran eigur í mai—juli at vera á *björk* (*Betula*), har hon spinnur blöðini saman*.)

46. *Aspilapteryx tringipennella* Z.

Funnin 28. juni 1953 kl. 20 av höv. við Eiðisvatn. Aftur funnin 15. juni 1954 á miðnátt í Bunnisgjógv á Eiði; báðar ferðir tilkin á flogi við meis.

Framv. mjáir, leðurgulir, taktir við einum sindri av svörtum dusti. Framtromin hvítlig. 3 ridlar av svörtum prikkum liggja út eftir framveinginum, 2 beint aftanfryri framtromina og 1 mitt eftir veinginum. Vl. 0,5—0,55 cm.

*) Frásagt í brævi frá Wilh. van Deurs.

Eintökini eru navngreind av *Niels L. Wolff*, Köbenhavn. Ormveran livir á *Jóansöku-götubrá* (*Plantago lanceolata*), har hon holar blöðini innan.*).

Av tí, sum her er skrivað, sæst skilliga, at teir fáu Föroyingar, ið hug hava at leita eftir skordýrum m. a. til at finna nýggj slög — teir koma at finna okkurt. Og tað er eingin ivi í, at enn er nögd av slögum at finna og navngreina bert innan firvaldahópin í Föroyum, tí so heldur innan skordýraflokkinn allan. Her liggur enn eitt ómetaliga stórt og stuttligt arbeiði og bíðar eftir at verða gjørt**).

SUMMARY

According to the Zoology of the Faroes¹² 32 species of Lepidoptera had been found in the Faroes up to 1926 (List I).

In 1953—54 the author of the present work has been collecting Lepidoptera in the Faroes, mostly in the neighbourhood of Eiði, Eysturoy. At the same time collections belonging to other Faroese were sought out. Some of the new species discovered in this way have been identified in the Faroes, others were sent to Copenhagen to be identified by *Wilhelm van Deurs* and Mr *Niels L. Wolff*, both renowned Danish lepidopterologists.

Result: The number of Species of Lepidoptera has been increased with 14, from 32 to 46 (List II).

Special studies of the *Hepialus humuli* seem to allow the following conclusion:

In the Faroes, as in Shetland, a very changeable variety of the male *Hepialus humuli* is to be found. The variety is very like the *forma thuleus Crotch (hethlandica Staudinger)*, and ought to be called: *forma faeroensis*.

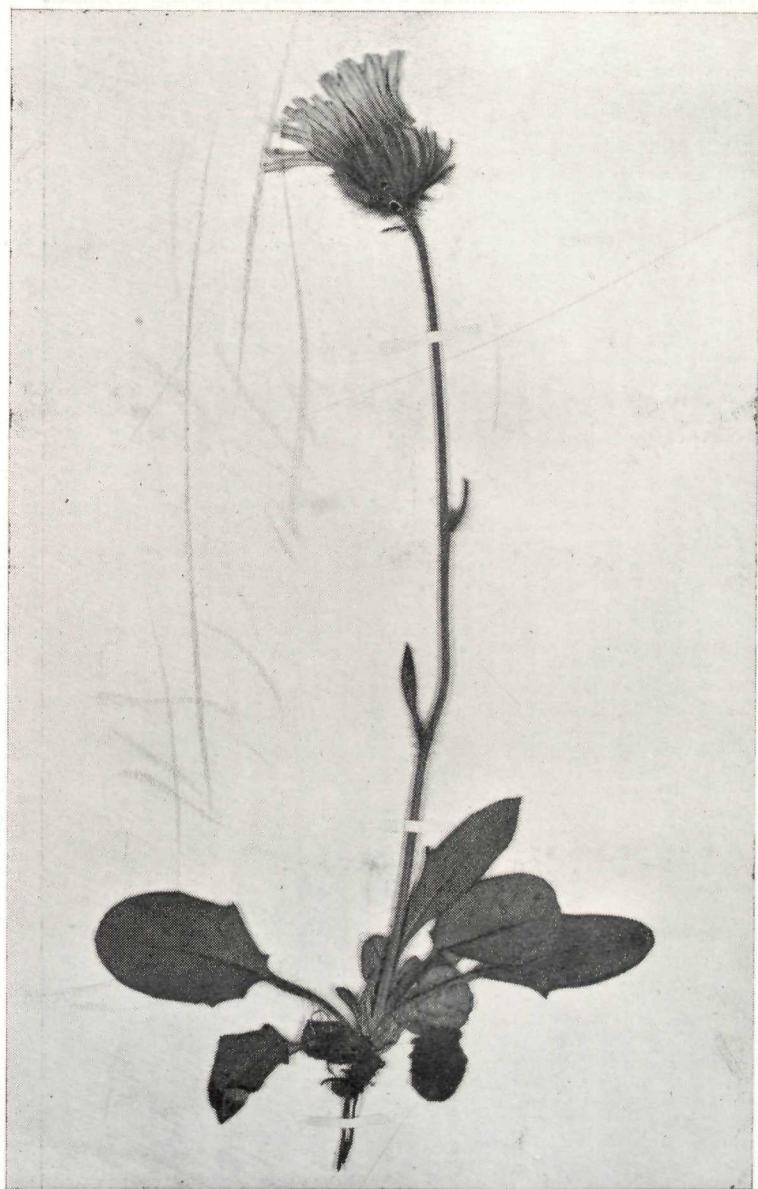
*) Upplýsing frá N. L. Wolff 15. okt. 1954.

***) Rasmus Rasmussen, Tórshavn, Gazeti Paturssyni, Kirkjubö, Nielsi á Botni, Nólsoy, Jóhannesi av Skarði, Tórshavn, H. J. Jacobsen, Tórshavn, og verkfrøðingunum Wilhelm van Deurs og Niels L. Wolff, Köbenhavn, sum allir hava givið mær ymsar upplýsingar og leiðbeiningar, veiti eg mína bestu tøkk.

The author does not agree with *Annandale* that the colour of the male is simply *approaching* the colour of the female, but points out that the colour of the former is *passing* the constant colour of the female, growing darker than and different from the colour of the latter. Most likely the change of colour of the male is now a defence against dangers in nature, in this case the birds, and on that account of vital importance to the animal.

BÓKMENTIR

1. *Deurs, W. van*: Sommerfugle VI: Pyralider. Danmarks Fauna, Bd. 48. Köbenhavn 1942.
2. *Deurs, W. van*: Indsamling af Sommerfugle. Köbenhavn 1948.
3. *Gigja, G.*: Íslenzkt skordýratil. Reykjavík 1945.
4. *Hoffmeyer, Skat*: De danske Spindere. Aarhus 1948.
5. *Hoffmeyer, Skat*: De danske Ugler. Aarhus 1949.
6. *Hoffmeyer, Skat*: De danske Maalere. Aarhus 1952.
7. *Klöcker, A.*: Sommerfugle I—V. Danmarks Fauna. Köbenhavn 1908—1917.
8. *Landt, J.*: Forsög til en Beskrivelse over Færöerne. Köbenhavn 1800.
9. *Rasmussen, Rasmus*: Föroya Flora. Tórshavn 1952.
10. *Rasmussen, Rasmus*: Viðbót til Föroya plantutil. Fróðskaparrit 1. bók. Tórshavn 1952.
11. *Schütze, K. T.*: Die Biologie der Kleinschmetterlinge. Frankfurt a. M. 1931.
12. *Wolff, N. L.*: Lepidoptera (The Zoology of the Faroes XXXIX, vol. II, part 1.). Copenhagen 1937.
13. *Tuxen, S. L.*: J. P. Kryger (Entomolog. Meddelelser Bd. XXVI, Hft. 3). Köbenhavn 1952.

Tab. I *Hieracium Rasmussenii* Oskarss.

Tab. II Hieracium saxunense Oskarss.

$\frac{1}{2}$

Tab. III Hieracium haplodontum Oskarss.

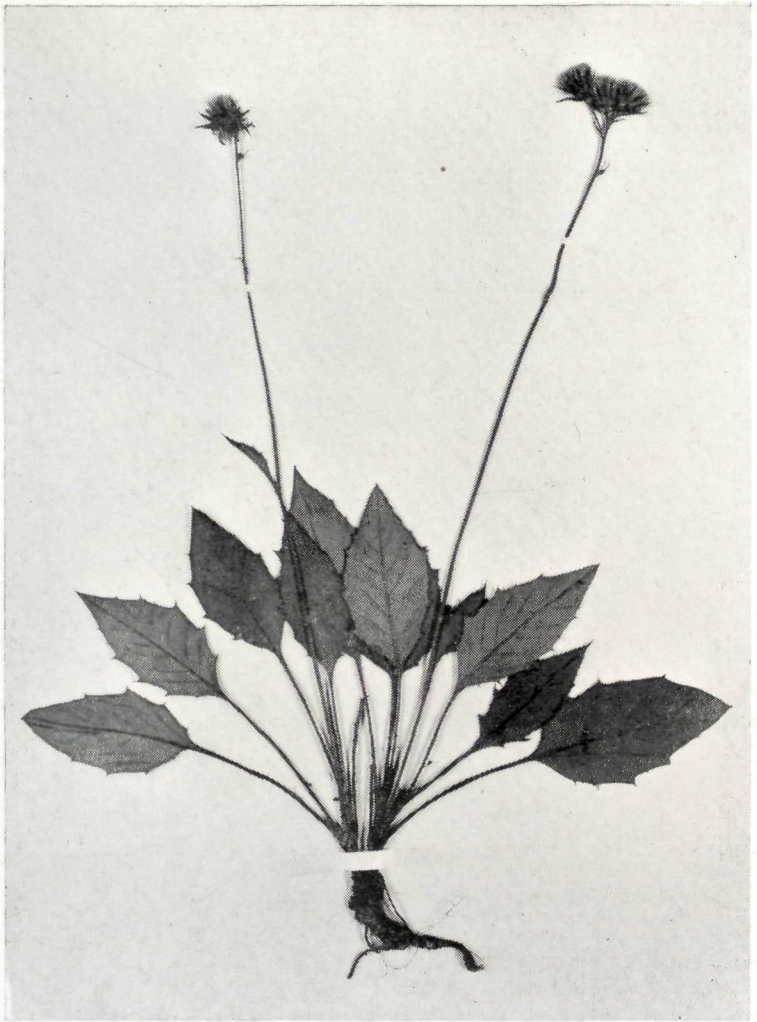

Tab. IV *Hieracium nanocauston* Oskarss.

Tab. V *Hieracium stictophorum* Oskarss.

1/2

Tab. VI Hieracium scolophyllum Oskarss.

$\frac{1}{2}$

Tab. VII *Hieracium Hartzianum* Dahlst. var. *heteroglochis* Oskarss.
1/2